

τόσο πιο όμορφη γένονταν γι' αυτό να μέρα είπ' η μητριά τ'ς στον πατέρα τ'ς:

- «Δεν του θέλου αυτό του κουρίτσι. Να του πάρ'ς κι να του πας στον έρμου τον τόπου και να τ' αφίεις ικεί κι να φύβγ'ς».

Ζύμουσι να κλούρα, την πήρ' η πατέρας κι την κυλάει σ' ένα μέρους κι τη λέει:

- «Σύρι Μάρου να πάρς την κλούρα».

Πάνει η Μάρου να πάρει την κλούρα, καβάλ'σ' αυτός του γουμάρι κι έφυβγι.

Γύρσ' η Μάρου κι φώναζι: «Πατέρα, πατέρα»; πθενά πατέρας κι ύστια έκλαιγι. Μαζεύκαν οι νιράιδις κι την είπαν:

- «Γιατί κλαις Μάρου»;

- «Έχασα τον πατέρα μ'».

- «Θα σι πάμ' ιμεις στον πατέρα σ'».

Και την πήραν οι νιράιδις κι την πήγαν σ' ένα μέρους ικεί πούταν αυτές κι την έβαλαν να τ'ς ψειρίσει.

- «Τι βρισκ'ς Μάρου»;

- «Αργυροψειρούλις κι αργυροκοντούλις».

- «Χρυσά κι αργυρά θα σι δώσουμι να πας στον πατέρα σ'».

- «Ποια μπαούλα θέλς Μάρου να σι δώσουμι, τα κινούργια, ή τα παλιά»;

- «Ας είν' κι τα παλιά».

- «Τα κ' τσά τ' άλογα, ή τα καλά θελς να σι δώσουμι»;

- «Ας είν' κι τα κ' τσά».

Αφού είπι έτσι τη φόρτουσαν τα μπαούλα τα χρυσά, την έβαλαν καβάλα στα καλά τ' άλογα κι την έδειξαν του δρόμου να γυρίσει σπιτι τς. Όντα άρχισ' η Μάρου να φτάνει κατ' το σπιτι τς «Κακακακα, έρτ' η Μάρου», φώναζ' η κότα, «Κοκορίκου, έρτ' η Μάρου», φώναζ' η κόκουτας, «Νιάου, έρτ' η Μάρου», φώναζ' η γάτα, «Τσιτ, τσιτ» έλεγ' η μητριά τ'ς. «Γαβ, γαβ, έρτ' η Μάρου», γαύγιζι το σ' κλί, «Τσακίσματα, τσακίσματα», έλεγ' η μητριά τ'ς όσου είδι τη Μάρου να ρχεται μ' ένα караβάνι άλογα κι μπαούλα φουρτουμένα.

Όντα τα ξιφόρτουσαν κι τάδε λέει:

- «Ούι, που τα βρήκισ τέτοια καλά»;

- «Μι τα δωσαν οι νιράιδις».

- «Ούι θα στείλου κι την Κάλου μ' να φέρει».

Τ' άλλου του προύι ντύνει κι την Κάλω να τη φέρει χρυσά κι αργυρά κι μαλαματένια. Την πήγ' η Πατέρας τς δίχω κλούρα, δίχω τίποτα κι αρχίνσ' εκεί η Κάλου να κλαίει ψεύτκα: «Ου, ου, ου». Μαζεύκαν οι νιράιδις.

- «Τι κλαις Κάλου»;

- «Θέλου τον πατέρα μ'».

- «Θα σι πάμι ιμεις στον πατέρα σ'».

Την πήραν κι την πήγαν στον ίδιου τόπου απ' πήγαν κι τη Μάρου.

- «Ψείραέ μας Κάλου».

- «Πτου, πτου, ψείρις κι κόν' δις».

- «Φίδια κι σκοντέρις θα σι δώσουμι να πας στη μάνα σ'».

- «Ποια μπαούλα θελς να σι δώσουμι, τα κινούργια, ή τα παλιά»;

- «Τα κινούργια, μ' τι, τα παλιά»;

- «Ποιά άλογα θες να σι δώσουμι, τα καλά, ή τα κ' τσά»;

- «Τα καλά, μ' τι τα κ' τσά θα μι δώσιτι»;

Τι γιόμωσαν τα μπαούλα ούλου φαρμακικά κι την είπαν:

- «Ιού κι η μάνα σ' θα τα ιδείτη μες στου δουμάτιου κι θα κλειδώσι καλά για να τ' ανοίξ'τι» κι την έδειξαν του δρόμου για να γυρίσει. Καρτιρούσ' η μάνα τ'ς να λαλήσουν τα κουκότια, οι κότες, οι γάτις, τα σκ'λιά, τίπουτας. Τη γλέπει απόρχονταν, ούλου χαρά ξικφουρτώνει τα μπαούλα τ'ς, τα βάνουν στου δουμάτιου όπους την είπαν οι νιράιδις, βγήκαν τα φίδια τα φαρμακικά, τ'ς δάκουσαν κι πέθαναν κι η Μάρου έζησι καλά κι μεις καλύτερα.

Ο ΟΡΓΑΝΟΠΑΙΧΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΜΠΑΝΙΑΚΑΣ

ΑΡ. ΚΑΛΥΒΙΩΤΗ

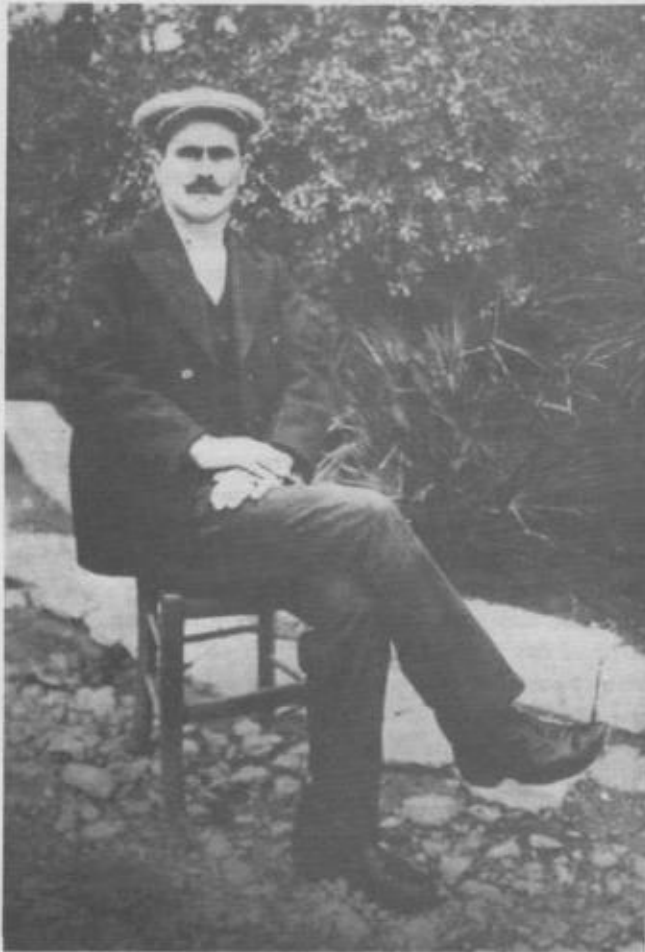
Χρίστος Μπανιάκας είναι ένας ντόπιος λαϊκός πρακτικός οργανοπαίχτης. Παίζει κλαρίνο. Είναι πολύ γνωστός στον τόπο μας, γιατί έχει μία συνεχή παρουσία στο δημοτικό τραγούδι 60 περίπου συνεχή χ ρ ό ν ι α.

Στην αρχή μιλάει με πολύ ζωντανές περιγραφές, την εκστρατεία στη Μικρά Ασία. Παρ' όλη την απλότητά του μπορούμε να καταλάβουμε πώς αντιμετώπιζε ο απλός φαντάρος της εποχής εκείνης τις φοβερές περιπέτειες και τις ταλαιπωρίες του πολέμου. Κατόπιν αναφέρεται στη γνωριμία του με τον Ν. Πλαστήρα και για ένα άγνωστο επεισόδιο της ζωής του. Τέλος μιλάει για τους προπολεμικούς λαϊκούς πραχτικούς οργανοπαίχτες. Δίνει γι' αυτούς αρκετά άγνωστα στοιχεία. Χαρακτηριστικό είναι ότι ενώ μιλάει εγκωμιαστικά για τους περισσότερους απ' αυτούς, αποφεύγει να τους συγκρίνει με τον εαυτό του (παρ' όλο το φυσιολογικό ανταγωνισμό που θα είχε αναπτυχθεί μεταξύ τους), και δεν αυτοπροβάλλεται. Οποσδήποτε είναι απ' τους ελάχιστα γνωστούς λαϊκούς καλλιτέχνες που συνετέλεσαν στη διατήρηση μέχρι σήμερα, του γνήσιου δημοτικού μας τραγουδιού. Είναι λυπηρό το φαινόμενο, το επίσημο κράτος να αγνοεί αυτούς τους ανθρώπους. Να μην κάνει καταγραφή των στοιχείων που ακόμα μπορούν να δώσουν και όλα αυτά να έχουν αφεθεί στο μεράκι διάφορων συλλόγων ή συλλεκτών.

Ο Χρίστος Μπανιάκας 89 ετών σήμερα ζει στην Καρδίτσα σ' ένα απλοϊκό σπιτι στη συνοικία Γαρδικάκι. Εκεί έγινε η κουβέντα που ακολουθεί τον Ιούλιο του 1985.

Ερώτηση: Μπαρμπα-Χρίστο πες μου πότε γεννήθηκες και πώς πέρασες τα παιδικά σου χρόνια;

- Στο Γαρδίκι Ασπροποτάμου. Είμαι γραμμένος το 1897. Αλλά κανονικά γεννήθηκα το 1896. Μεγάλωσα στο Γαρδίκι,

Σε νεαρή ηλικία, γύρω στο 1928

και μετά πήγα στην Αθήνα, μικρός από 10 ετών. Μόνος μου. Φτώχεια στο χωριό. Πήγα για δουλειά. Αρχικώς ήμουν λουστράκος και πούλαγα και λαχεία. Ήμουν παιδάκι αλαφρό. Τρέξιμο ήθελαν τα λαχεία. Έβγαζα καλά λεφτά. Τον πρώτο χρόνο έφερα στον πατέρα μου 250 δραχμές ήταν πολλά τα λεφτά. Πέρανε το ψωμί απ' τη φάμπρικα μία δεκάρα. Απ' τη δεύτερη χρονιά κι έπειτα, έπιασα καλύτερα. Ψευτοεμπόριο. Φτώχεια τότες, δεν είχαμε ούτε κεφάλαια, τίποτα. Έπαιρνα χοντρικώς καρύδια, κάστανα, σταφίδες, σύκα και πουλούσα λιανικώς. Αγόραζα και βελέντζες από κάποιον απ' τα Τρίκαλα που είχε μαγαζί στο μοναστηράκι, κι έβγαينا τα βράδια με δύο βελέντζες, οδός Αιόλου και Σταδίου. Τις παίρναν ο κόσμος. Κόκκινες βελέντζες. Κάθε καλοκαίρι ανέβαινα στο χωριό. Ο πατέρας μου ζούσε στο χωριό. Και πριν πάω φαντάρος, ανέβαινα τακτικά στο χωριό.

Ερώτηση: Πότε πήγες φαντάρος;

– Το 1918. Παρουσιάστηκα στο 18 έμπεδο στη Λάρισα. Από κει στα Τρίκαλα, κι από κει στην Καβάλα στις Ελευθερές. Ήμουν στην 19B μοίρα πυροβολικού. Ήμουν δεκανέας βολής, με δίοπτρα. Ήμουν και σαλπικτής. Είχα και το άλογο. Δεν είχαμε ασύρματο τότε. Άμα ήταν κανένας κίνδυνος, ειδοποιούσε με τη σάλπιγγα. Εκεί προσκοληθήκαμε στο 5/42 Σύνταγμα ευζώνων του Πλαστήρα, 13η Μεραρ-

«Ενθύμιον Φιλαδελφείας 5/2/21». Στρατιώτης στη Μικρά Ασία.

χία. Από εκεί βγήκαμε στη Σμύρνη. Μας υποδέχτηκε ο κόσμος με λουλούδια πολλά. Κατασκηνώσαμε στο Μπουτζά. Λέγαμε να πάμε στο Μπουρνόβα, αλλά πήγαμε στο Μπουτζά, είχε νερό για τ' άλογα, είχε μια πηγή. Από το Μπουτζά φύγαμε πήγαμε Σαλιχλί, Αχμετλή, Παπαζλή, δώσαμε μάχες εκεί, και μετά στο Αϊδίι.

Ερώτηση: Θυμάσαι να μας πεις μερικές μάχες απ' τη Μικρά Ασία;

– Πώς, πολλές. Μετά το Αϊδίι είχαμε πάει σ' ένα χωριό, Αμορλού το λέγανε, και σταματήσαμε. Απ' το Μαιανδρο αριστερά ήταν. Μας πήρε βράδυ εκεί, ξευχήσαμε, αλλά μέναμε άυπνοι, γιατί το μέτωπο ήταν πολύ κοντά. Οι Τούρκοι τι κάναν. Παίρνουν τα γελάδια απ' το χωριό, ένα κοπάδι γελάδια, τα βάζουν μπροστά, κι εμείς λαχταρήσαμε. Σκοποί και το εμπροστοφυλάκιο, δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε τι τρέχει. Μερικοί κατάλαβαν ότι ήταν γελάδια. Και κοντά θα ερχόντουσαν αυτοί, κατάλαβες. Κάναμε μπλόκο, πιάσαμε τα γελάδια. Κάναμε μια επίθεση τη νύχτα. Και με την επίθεση που κάναμε φύγαν οι Τούρκοι. Ηουχάσαμε, γυρίσαμε πίσω. Δεν είχαμε τι να φάμε έπειτα. Πιάσαμε ένα μοσχάρι θυμάμαι τώρα και το σφάξαμε, το βάλουμε σ' ένα σουφλί, το ψήσαμε και το φάγαμε δίχως αλάτι, πεινάγαμε.

Μετά πάλι θυμάμαι για το Παπαζλί. Στο Παπαζλί ζούσε ο

Θύμιο-Γάκης. Ήταν κλέφτης εδώ και έφυγε στην Τουρκία, για να μην πάει στη φυλακή. Εκεί στο Παπαζλί ήταν όλο κλέφτες από την Ελλάδα. Αυτοί τότε άρχισαν και πολέμαγαν τους Τούρκους. Ο Θύμιο-Γάκης ήταν ο καπετάνιος. Είχε εκατό καβαλαραίους και πήγαιναν κι έκαναν σκοποχώρι τα τούρκικα χωριά. Φωτιές έβαζε. Τους λαχτάρησαν. Πλάκωσε όμως πολύ Τουρκία για να τους πιάσουν. Πολέμαγε μαζί με την κόρη του μέσα στα χαρακώματα. Μια μέρα και μια νύχτα. Μας ειδοποίησαν και τρέξαμε για να τον σώσουμε. Πήγαμε τις πρωινές ώρες, πολέμαγαν ακόμα. Βρήκαμε τον Θύμιο-Γάκη σκοτωμένο και το κορίτσι του να πολεμάει ακόμα. Ήταν ρωμαλέα γυναίκα. Έναν ντροβά κάλυκες βρήκαμε μέσα στο χαρακώμα. Υπάρχει κι ένα τραγούδι γι' αυτόν. Τραπεζιάτικο ήταν. «Καλά σου Θύμιο στ' Αγραφα, καλά και στα Τζουμέρκια». Δεν θυμάμαι παρακάτω.

Άλλη μεγάλη μάχη έγινε στο Τολού-Μπονάρ. Το 1921 ήμασταν στο Αφιόν-Καραχισάρ. Χειμώνας καιρός, 25 Μαρτίου, μ' ένα γόνα χιόνι. Ο Κονδύλης πολεμούσε 5 μερόνυχτα και τον πήραν χαμπόρι πως δεν είχε δυνάμεις κι έπεσε Τουρκία πολλή, κι έπαθε απώλειες μεγάλες. Στέλνει δυο καβαλαραίους του ιππικού που ήξεραν το μέρος. Ο ένας εξ αυτών έπεσε σε ενέδρα, δεν ήρθε. Ο άλλος γλίτωσε. Και ήρθε στο Αφιόν Καραχισάρ, τη νύχτα. Ένας λοχίας του έδωσε έναν τσολιά τον έφερε σ' εμάς. Ψύχρα, χιόνι ένα γόνα, κακό. Ένας διοικητής που είχα γω λιποθύμησε. Με κονιάκ τον αναστήσαμε. Πάει το έγγραφο στον Πλαστήρα, διαβάζει με το κλεφτοκάρναρο: Οπωσδήποτε του λέει Νικο, να ρθεις το ταχύτερο, γιατί εγώ δεν έχω άλλη αντοχή. Φεύγουμε λοιπόν απ' το Αφιόν Καραχισάρ. Ένας φαντάρος που είχαμε βάλει για να ειδοποιήσει τα φυλάκια, φοβήθηκε και δεν πήγε, το παράτησε το φυλάκιο, το 12ο φυλάκιο. Άμα βγήκαμε έξω απ' την πόλη σταμάτησε ο Πλαστήρας. Μεγάλος στρατηγός, μυαλό μεγάλο. «Γενικό προσκλητήριο λέει. Γρήγορα το ταχύτερο προσκλητήριο». «Λαμβάνω την τιμή να σας αναφέρω, το δώδεκα φυλάκιο το απαρτήσαμε στις ιτιές μέσα». «Τ' άλογα, που ναι οι Καβαλαραίοι;» διέταξε έναν ταγματάρχη Χατζή. Και πηδαίει έναν απ' την Κρήτη υπολοχαγός. «Δε θα πάει ο Χατζής. Θα πάω εγώ λέει. Εγώ είμαι ελεύθερος, δεν έχω ούτε παιδιά, ούτε σκυλιά. Αυτός έχει παιδιά». Αρπάζει λοιπόν τους καβαλαραίους και με τον καλπασμό, για πότε πήγαν, πότε ήρθαν, αστραπή. Και δρόμο συνέχεια. Ο Πλαστήρας με το άλογο το μεγάλο. Εδώ εκεί, εδώ εκεί, μας πήρε η νύχτα. Αλλά το δρόμο τον χαμοξέραμε, ας ήταν σκεπασμένοι από χιόνι. Τι μεγάλος στρατηγός ο Πλαστήρας. Αντί για δυο μέρες το κάναμε μία μέρα και μισή. Είχε κατέβει όλη η Τουρκία, απ' το Εοική-Σεχίρ στην Κιουτάχεια, με το τρένο για να χτυπήσει, να πιάσει τον Πλαστήρα αιχμάλωτο, που ταν στο Αφιόν-Καραχισάρ. Αν ήξερε ότι ο Πλαστήρας ξημέρωσε στο Τολού Μπονάρ...

Πήγαμε ανιχνευτές μπροστά. Βλέπουμε Τούρκοι καβαλαραίοι. Ήταν ένα αλώνι που αλωνίζαν σίκαλη. Μαζεύτηκαν εκεί. Μια στροφή κάναν και ξεκίνησαν πάλι. Πήγαιναν κάτω για τη μονάδα τους. Εμείς τα μουλάρια, και τις μύτες τα βουλώναμε για να μη φωνάζουν. Μόλις φύγαν αυτοί, απάνω φώναζαν οι ανιχνευταί. Τροχάδην. Ήταν χαράματα. Σπήνω τη διόπτρα σ' ένα τσουγγάνι ψηλά ανοίγω τους φακούς.

Δίπλα ο Πλαστήρας «Τι βλέπεις Μπανιάκα». «Τώρα βλέπω ότι αυτοί οι καβαλαραίοι που ήταν για αναγνώριση, δίνουν αναφορά ότι δεν υπάρχει κανένας» κάναν και με το χέρι. Κι εκεί ήταν περίπου 100 αξιωματικοί και χιλιάδες στρατός. «Προσέξτε» λέει ο Πλαστήρας, «Δε θα πυροβολήσετε καθόλου. Τα τουφέκια θα πάτε στα διακόσια μέτρα. Μόλις ακούσετε το κανόνι θα ρίξετε στο φαχνό». Ήταν κάτι πεύκα, νεόφυτα, δυο μέτρα ψηλά. Εκεί μέσα κρύφτηκαν τα παιδιά. Μόλις ακούστηκε το μπαμ, άναψε η παράταξη, όπως είχαν ακροβολιστεί. Οι Τούρκοι ήταν μαζεμένοι στις φωτιές. Τους κάναμε σκοποχώρι. Κοπανούσαμε από το πρωί μέχρι το βράδυ. Δεν έμεινε κανένας. Εμείς που βλέπαμε στη διόπτρα, όλο χαρά ήμασταν και τραγούδια. Έπεφτε η οβίδα εδώ και λέγαμε «λίγο δεξιότερα, λίγο ψηλότερα, λίγο χαμηλότερα». Άναψαν τα κανόνια απ' την ταχυβολία, κοκκίνησαν τα κλειστρα. Κάηκαν απ' τα παιδιά οι παλάμες και κόβαν κομμάτια από τα χιτώνια για να τα πιάνουν. Ήταν και μια λίμνη, που είχε βούρκο. Όπως έτρεχαν να σωθούν κόλλαγαν στη λάσπη. Ρίχναμε εκρηκτικές οβίδες εκεί και χαλούσε ο κόσμος από τη λάσπη. Μακλειό. Κάναμε πάστρα. Ένας εύζωνας δεν έπαθε τίποτα. Δε ματώσαμε καθόλου. Βαράγαμε στο φαχνό. Αλλά ήταν μπουνταλάδες οι Τούρκοι, που δε μας είδαν. Γιατί αν ήταν κάνας Έλληνας, θα ξεκινούσε και παρακάτω, θα πέφτε απάνω μας, τριάντα, σαράντα μέτρα ήμασταν, πενήντα μέτρα. Την επόμενη έπειτα μαζέψαμε από δυο τρία χωριά αγγαρεία και θάψαμε τους σκοτωμένους, τριάντα-τριάντα, πενήντα-πενήντα, μη μας πιάσει καμιά αρώστια. Ήταν πάρα πολλοί σκοτωμένοι Τούρκοι. Μάθαμε αργότερα ότι ο στρατηγός που διοικούσε το στρατό εκεί, γλίτωσε αυτός δε σκοτώθηκε και πάει κι έδωσε αναφορά στον Κεμάλ. Δεν πίστευε ο Κεμάλ ότι ο Πλαστήρας ήταν στο Τολού Μπονάρ. Γιατί περίμεναν να τον πιάσουν στο Αφιόν-Καραχισάρ. Να τον πάνε στον Κεμάλ, να ιδεί τι άνθρωπος είναι. Ο Κεμάλ ήταν στρατηγός καλός, σπούδαζαν μαζί με τον Κωσταντίνο στη Γερμανία. Αξιωματικούς καλούς είχε, αλλά στρατό δεν είχε τίποτα. Οι αξιωματικοί καθόνταν με τα πιστόλια στα χέρια. Τους έβλεπα εγώ με τη διόπτρα, μέσ' στο χαρακώμα. Μόλις έκανε μπουμ το κανόνι, αυτοί φεύγαν απ' το χαρακώμα. Με το πιστόλι ο αξιωματικός, μπαμ-μπαμ τους έριχνε για να σταματήσουν. Περιπέτειες. Από τότε οι Τούρκοι άμα μάθαν «Πλαστήρας Καραπιπέρ, Σεϊτάν Ασκέρ, Τολού Μπονάρ» τα μάζευαν και φεύγαν, είχαν τόσο πανικό πιάσει. Σεϊτάν Ασκέρ λέγαν το στρατό του Πλαστήρα. «Καραπιπέρ» τον λέγαν αυτόν, γιατί ήταν μαύρος. Πολύ τρόμο τον είχαν πάρει. Είχε στρατηγικά πράγματα, που τους λαχταρούσε. Ποιος πολεμάει; Πολεμάει «Σεϊτάν Ασκέρ Καραπιπέρ».

Αργότερα προχωρήσαμε, πήγαμε στο Καλαί-Γκρότο, στο βουνό, πορεία σ' ένα δρόμο μεγάλο. Πιάσαμε μάχες εκεί, μάχες φριχτές. Οι Τούρκοι ήταν προκαλυμμένοι, είχαν και χαρακώματα. Εμείς όλο δια της λόγχης καταλαβαίναμε. Εκεί χάσαμε πολλά παιδιά στο βουνό. Άναψε και το βουνό απ' το κανονίδι, είχε χόρτο πολύ και οι τραυματίες κάηκαν. Εκεί έπειτα προδόθηκε το σύνθημα. Μπήκαν Εγγλέζοι και Γάλλοι στη μέση. Και μας λέει ο Πλαστήρας «οπισθοχωρήστε, κακώς κάναμε και ήρθαμε εδώ, προδόθηκε το σύνθημα, θα φύγουμε». Γυρνώντας πήγαμε στο Σαγγάριο. Ποτάμι μεγάλο,

δεν περνούσε. Ρίξαμε τη γέφυρα, πέρασε όλος ο στρατός εντάξει. Είχαν και ένα αεροπλάνο τουρκικό, μας κυνηγούσε. Αλλά δεν είχε βόμβες, είχε χειροβομπίδες μέσα. Και τελευταία χαμήλωσε-χαμήλωσε πολύ, ένας λοχίας καλός σκοπευτής, πυροβόλησε και τον χτυπάει στο κεφάλι. Κι ήρθε τούμπα το αεροπλάνο. Και πήγαμε και είδαμε, είχε καμιά τριανταριά χειροβομπίδες μέσα. Αυτός όπου έβλεπε στρατό, σωρό, έριχνε απ' αυτά για φόβο.

Στην οπισθοχώρηση εκεί που ήρθαμε σ' ένα χωριό Κασαμπά, μας χτύπησε πολυβόλο. Είχαν κάνει χαρακώματα οι Τούρκοι. Ήταν ο Πλαστήρας, εγώ, όλοι οι καβαλαραίοι. Κι ο Πλαστήρας είχε ένα άλογο Τσετά, άσπρο, απόνα μπή τόχαμε πάρει. Όχι το μαύρο, το είχε για πορεία. Μια ταινία το παίρνει το άλογο, απ' τ' αυτί στην πλάτη, στον τόπο. Από κάτω ο Πλαστήρας. Δεν έπαθε τίποτα. Σηκώνεται αμέσως. Πηδάει κάτω ένας καβαλάρης, παίρνει άλογο και βάνει τον Πλαστήρα στο δικό του. Μπροστά ο Πλαστήρας, πάλι εκεί. Τους βάλαμε στο κοντό. Χτυπήσαμε κάνα δυο απ' αυτούς. Γυρίσαμε έπειτα και κάναμε τη γραμμή για τον Τσεσμέ. Πολλές περιπέτειες. Θέλω μέρες να στα πω.

Ερώτηση: Πότε αποστρατεύτηκες;

Μετά την καταστροφή περάσαμε από τον Τσεσμέ στη Χίο. Εκεί πήρα απολυτήριο, κι από κει πήγα στην Αθήνα. Κατόπιν πήγα στο χωριό. Φθινόπωρο ήταν, κάθισα λίγο καιρό και μετά ήρθα πάλι στην Αθήνα.

Ερώτηση: Πώς γνωρίστηκε με τον Πλαστήρα.

Γνωριστήκαμε όταν πήγα στη μονάδα του, στη Μακεδονία. Ήμην καλός σαλπιγκτής, και με ρώτησε αυτός «από πούθε είσαι». «Από το Γαρδίκι Ασπροποτάμου». Έπαιζα τον ύμνο του πυροβολικού και του πεζικού. Του άρεσε πολύ που έπαιζα με τη σάλπιγγα τη μουσική του πεζικού.

Το 1925, επί Παγκάλου, ο Πλαστήρας είχε έρθει περιόδεια σ' ένα χωριό Δέση Ασπροποτάμου. Εγώ ήμην στο Γαρδίκι. Τον έστειλα ένα σημείωμα: Μπανιάκας. Σε καλώ να ρθεις αρχηγέ εδώ για να περάσουμε μερικές μέρες. Τον έστειλα μουλάρια απ' το Γαρδίκι, έναν κερατζή και τον έφερε στο σπίτι μου. Έκατοε τρία μερόνυχτα. Ήθελε να καθίσει μέρες, να πάμε κυνήγι. Άλλοτε ως υπολοχαγός είχε απόσπασμα, κυνηγούσε τους κλέφτες και το μέρος το ήξερε στο Γαρδίκι. «Θα καθίσω Χρίστο», λέει, «θα πάμε και κυνήγι, για πέρδικες. Θα πάμε σε μέρη που θα σκοτώσουμε όσες θες». Δεν μπόρεσε όμως να καθίσει άλλο. Έλαβε ένα έγγραφο από δω, απ' την Καρδίτσα. Ήταν ένας απεσταλμένος, με τα ποδάρια τόφερε. Τον ειδοποίησαν τ' οδέρφια του, οι φίλοι του, γιατί τον κυνηγούσε ο Πάγκαλος να έχει το νου του. Είχε στείλει ο Πάγκαλος, έναν Κρητικό (επειδή συνδέονταν ο Πλαστήρας με τους Κρητικούς) κι αυτός ήταν βαλτός για να τον σκοτώσει. Μόνος του ήταν. Ήταν καπετάνιος, φονιάς πληρωμένος. Είχε έρθει μέχρι το Βετινίκ. Δεν μπόρεσε να τον δει. Μόλις λοιπόν ήρθε ο αγγελιοφόρος, «θα φύγω Χρίστο» είπε. Ανέβηκε το μουλάρι και τον είπαμε, «δε θα πάρεις την ποταμιά, όλο δεξιά, όλο δεξιά θα βγεις Παλυοκαριά». Λέγαμε και τον κερατζή να μην πάρει

τον κύριο δρόμο. Είχαμε μάθει γι' αυτόν. Έρχεται ο Πλαστήρας κατόπιν στη Νεράιδα. Έχει σπίτι δικό του εκεί. Αυτός ο Κρητικός φεύγει από κει, έρχεται στην Καρδίτσα, ρώτησε πού είναι ο Πλαστήρας. Είναι στη Νεράιδα. Είχε ανθρώπους πάλι αντίθετους και τον δώσαν δρόμο. Αλλά ο Πλαστήρας στο Στουγγκ είχε πολλούς γνωστούς, φίλοι καλοί. Κάτι παλληκάρια που είχε φαντάρους. Τους λέει εκεί στο Στουγγκ. «Θάρθει ένας απ' την Κρήτη, Κρητικός. Ένας θα πιάσει κάτω, άλλος εδώ, όπ' να πάει θα πέρσ' στα χέρια μας. Ρίξτε τον και πετάξτε τον στο ρέμα. Αυτός έρχεται για να με σκοτώσει. Τον έβαλε ο Πάγκαλος». Κι έτσι έγινε. Τον βρήκαμε αργότερα τον καπετάνιο αυτόν με τα μαχαίρια. Κρητικός. Μούλεγαν τα παιδιά εκείνα που τον χτύπησαν. Αργότερα τον είδα τον Πλαστήρα στην Αθήνα πάρα πολλές φορές, τακτικά. Ακόμα και την ώρα που ξεψυχούσε πέρασα και τον είδα.

Ερώτηση: Σε κανένα γλέντι τον έτυχε;

Άκουγε μόνο. Ήταν σοβαρός άντρας, δεν ήταν χορευτάρης.

Ερώτηση: Το κλαρίνο πότε το έμαθες;

Από τη Μικρά Ασία. Στη σάλπιγγα έπαιζα καλαματιανό, να χαλάει ο κόσμος, με τα χείλια. Λέω το Διοικητή, μ' αγαπούσε ο Διοικητής πολύ, Πρωτόπουλος λεγόταν. «Θα μου δώσεις άδεια να πάω στη Σμύρνη;». «Τι θα κάνεις στη Σμύρνη;». «Θα πάω να πάρω ένα όργανο. Θέλω ένα κλαρίνο». Έφυγα απ' το μέτωπο, με άδεια, κατέβηκα στη Σμύρνη και το αγόρασα. Επειδή είχαμε μεγάλη διάρκεια, δύο χρόνια, τρία, άλλος μαντολίνο έπαιρνε, άλλος κιθάρα, άλλος βιολί, άλλος κλαρίνο, όλος ο στρατός. Με την αντίληψή μου τόμαθα. Στην αρχή αρπακότα τόκανα, γιατί δεν καθόμουν να το μελετήσω, στο στρατό, δεν προλάβαινα. Έτσι το τσαμπούνιζα. Όταν ήρθα εδώ, τόμαθα καλά. Εκείνο το κλαρίνο το πρώτο, το άλλαξα, γιατί ήταν μεγαλύτερο και κοπίαζα περισσότερο. Δυο τρία χρόνια το δούλεψα. Μετά το πούλησα. Πήρα ένα άλλο, ωραίο, τόχω ακόμα. Λυπάμαι να το πουλήσω. Το κρατάω για ενθύμιο. Είναι 60-70 χρόνια όργανο και δεν έχουν θίξει τίποτα, ούτε τάπες, τίποτα, όπως ήταν από τη μάνα του. Πολύ καλό. Εξαιρετικό. Δεν το άλλαξα. Ο μπαρμπα-Γιάννης ο Κυριακάτης² που τόβαλε στο στόμα του είπε «Αμάν, ωραίο. Κοίταξε να μη σου φύγει απ' τα χέρια». Αυτός είχε ένα κλαρίνο μεγαλύτερο ακόμα. Ακόμα τόχω. Για ανάμνηση.

Ερώτηση: Στην Αθήνα ασχολιόσουν με το εμπόριο ή με το κλαρίνο;

Το εμπόριο εμπόριο και το κλαρίνο κλαρίνο. Την ημέρα εμπόριο και το βράδυ κλαρίνο. Έμαθα καλά. Έτρεχα σε πανηγύρια, σε γάμους, σε αρραβώνες, σε γλέντια από πατριώτες. Στην Αθήνα είχα πατριώτες πολλούς. Έπαιρνα καλά λεπτά. Σε γάμους, σε αρραβώνες πρώτος. Πήγαινα σε

1. Από εφημερίδες της εποχής, διαπιστώνουμε ότι ο Ν. Πλαστήρας επισκέφθηκε το Γαρδίκι την 11 Ιουλίου 1925.

2. Γιάννης Κυριακάτης, Νίκος Καρακώστας, Νικήτας Κουτσόπουλος, Κώστας Καραγιάννης, Κώστας Γιασούζος, Γιώργος Ανεστόπουλος, Βάιος Μαλιάρης, Θανάσης Λαβίδας: Λαϊκοί οργανοπαίχτες του κλαρίνου. Οι πιο σπουδαίοι και πιο γνωστοί στο χώρο τους. Πέθαναν όλοι εκτός του Μαλιάρη και του Ανεστόπουλου.

«Χορός Γαρδικίου 1930». Με τους οργανοπαίχτες διακρίνεται ο Χρ. Μπανιάκας.

πανηγύρια και το δεκαπενταύγουστο πήγαινα στο Γαρδίκι που γιόρταζε. Όλο το καλοκαίρι μετά έπαιζα στο χωριό. Μια χρονιά 18 αρραβώνες κάναμε και 10 γάμους. Τότες ήταν η φούρια. Τώρα τελευταία δεν είχαμε πολλές δουλειές. Πριν από 25 χρόνια περίπου, πήρα σε γάμο κάποιου Φασούλα, τυρέμπορου, 18 χιλιάδες. Πολλά χρήματα. Το δούλεψα το κλαρίνο. Και σόλο κλαρίνο έπαιζα, μόνος μου συνέχεια. Πού να βρεις το βοηθό να τον πάρεις. Όσο να βρεις το βοηθό, λαούτο, βιολί, δυο ώρες θάπαιζα σόλο. Αλλά είχα γερό πλεμόνι. Και τώρα άμα το παίρνω στα χέρια, το λέω πάλι, αλλά δε θέλω να το πάρω. Μη με πειράξει. Κατάλαβες; Μέχρι πριν τρία χρόνια έπαιζα. Υπόφερα όμως, κουραζόμουν και τόκομα.

Ερώτηση: Στην Καρδίτσα πότε ήρθες;

Μεταπολεμικά. Εδώ στον κάμπο σ' όλα τα χωριά έχω γυρίσει. Γάμους, πανηγύρια. Και στο σπίτι σου ήρθα, στον πατέρα σου. Και στον μπάρμπα σου το Θωμά τον Καλυβιώτη πηγαίναμε στο Μεριχόβο. Όποτε πηγαίναμε για την πανηγυρη στο Μεριχόβο στον μπάρμπα σου πηγαίναμε. «Νάρθης εδώ Χρίστο, να φας, να πεις και το βράδυ να γυρίσεις να κοιμηθείς στο σπίτι». Πολύ καλός άνθρωπος. Μερακλής.

Ερώτηση: Από Καραγκούνικα τραγούδια, ποια έπαιζες;

«Καραγκούνα», «σβαρνιέρα». Το ίδιο ήταν πιο αργό η σβαρνιέρα. «Εγώ μαν τ' ορφανό παιδί». Το λέγαν: «Τ'

ορφανό παιδί». Χορευτικό στα τρία. Και τα «γιούργια». Φυσικό Παλαμιώτικο. Μόλις πήγαινα στον Παλαμά στο γάμο, ήταν απαραίτητο. Τα γιούργια βάρα. Τους έπαιρνες την ψυχή.

Ερώτηση: Με τι όργανα έπαιζες συνοδεία στην κομπανία;

Έπαιζα πάντα στην κομπανία, μ' ένα λαγούτο κι ένα βιολί. Είχα έναν Νταράλα βιολί στην Αθήνα. Αυτόν τον Νταράλα που φωνάζουν τώρα, το φημισμένο, με τον παπού του δούλεψα στην Αθήνα. Χρίστος Νταράλας.³ Καλοί οργανοπαίχτες. Ήταν φτωχοί άνθρωποι αλλά διαβουλευμένοι στο παίξιμο. Κι αυτοί εδώ οι Νταλαραίοι είναι καλοί. Με τον Αχιλλέα⁴ έπαιζα μαζί. Καλός. Κι ο Βασίλης⁴ είναι καλός. Είχα πάει μια φορά στο Διόνυσο, στην Αθήνα. Είχαν πανηγυρη οι πατριώτες. Είχα τον Αχιλλέα τον Νταλάρα τότε με το βιολί. Τον έπαιρνα τακτικά και τραγουδούσαμε. Ήταν κι αλαφρός για τα λεπτά. Έτρεχε για να τα μάσει. Είχαμε κι έναν με λαγούτο. Παίζαμε πολλές ώρες συνέχεια. Αυτός με το λαγούτο, έδωσε παραίτηση, πόνεσαν τα χέρια του, κόλλησε. «Να

3. Ο Χρίστος Νταράλας ήταν παπούς του διάσημου τραγουδιστή Γιώργου Νταλάρα.

4. Αχιλλέας Νταλάρας: Βιολιστής απ' την Καρδίτσα. Πέθανε τον Αύγουστο του 1985. Ο γιός του Βασίλης είναι κιθαρίστας - τραγουδιστής σε δημοτική κομπανία.

«Ενθύμιον γάμου Παλαμά 27-5-1970». Στη μέση ο Χρ. Μπανιάκας παίζει κλαρίνο.

βγάλεις το σβέρκο σου, φύγε» του λέω. Και πολεμάγαμε εγώ κι ο Αχιλλέας.

Ερώτηση: *Δίσκους έβγαλες στο γραμμόφωνο;*

Δίσκους έβγαλα κι εγώ πολλούς, τότε. «Παιδιά βλαχόπουλα», «Τα γιούργια», «Λαφίνα κάτσε φρόνιμα» και άλλους. Τα έβγαλα στο ΟΔΕΟΝ, στο Μάτσα. Ο πατέρας αυτοunuού που είναι τώρα. Πέθανε. Κάποιος φίλος μου με σύστησε και πήγαμε και τον βρήκαμε. Μ' άκουσε και την άλλη μέρα κανονίσαμε για γράψιμο. Ειδοποίησα ένα φίλο μου, λαγούτο, κι ήρθε και τα βάλουμε. Πάντως στην άλλη εταιρεία ο Λαμπρόπουλος ήταν πιο κύριος. Κυκλοφόρησαν και στην Αμερική. Από τα «παιδιά βλαχόπουλα» έβγαλα πολλά λεπτά. Δεν τάπαιρνα στα εργοστάσια, αλλά είχαμε γραφείο προστασίας.⁵ Πήγα πέρυσι στο παλιεργοστάσιο να μου αντιγράψει ο γιος του Μάτσα το τραγούδι «παιδιά βλαχόπουλα» σε κασέτα και δεν μου το έδωσε. Ας είναι καλά ο Καρακώστας² με το κλαρίνο του που τον έκανε πλούσιο.

Ερώτηση: *Για πες μπάρμπα-Χρίστο για άλλους παλιούς οργανοπαίχτες, που έπαιζαν κλαρίνο.*

Από τους πιο παλιούς ήταν ο μπάρμπα-Γιάννης ο Κυριακάτης. Ήταν καλός, πολύ καλός. Ήταν Θηβαίος. Πήγα όταν γύρισα απ' το στρατό, να μου δώσει μάθημα. Μούδειξε κανά δυο κλειδιά. Μούκανε και λίγο θεωρία. Μάρεσε του Κυριακάτη το παίξιμο. Και μου λέει μετά: «Καλά είσαι. Δούλεψε τη δουλειά τώρα για ν' αρπάξεις κανένα φράγκο, να τακτοποιηθείς, και θα μάθεις καλύτερα σιγά σιγά. Έχεις αυτί μεγάλο». Εγώ ό,τι άκουγα αμέσως τόπαιζα. Το περνούσα στο κλαρίνο μάνι μάνι. Ήταν φίλος μου ο μπάρμπα-Γιάννης. Καλός άνθρωπος. Έπαιζε στην Αμερική κλαρίνο σε ορχήστρες, που χαλούσε ο κόσμος.

Ο Νίκος ο Καρακώστας,² ήταν πολύ γνωστός, πατριώτης. Καταγωγή του από την Κρανιά Τρικάλων. Ήταν καλός

άνθρωπος και πολύ καλό όργανο. Είχε δουλειά πολλή, πολλά τραγούδια του τάφαγε ο Μάτσα. Άσε που είχε και μία που του τάπαιρνε, αλλά ο Μάτσα ένα τραγούδι, τον «ήλιο», μια «γκαραγκούνα», και κάτι άλλα ωραία του τάφαγε. Δεν πήρε φράγκο αυτός. Του είχα πάρει πολλές δουλειές. Δυο φορές τον σήκωσα από την καρέκλα από γάμο. Από τη μια πάντα πήγε αυτός, απ' την άλλη εγώ και τον είπε ο γαμπρός: «Με συχωρείς, σκόλασε ο γάμος». Μόλις βγήκε απ' την πόρτα, άκουσε εμένα που έπαιζα τον «ήλιο». «Πω πω το θηρίο» λέει. Πάντως ήταν απ' τους πρώτους.

Ο Νικήτας ο Κουτσόπουλος² απ' τη Λειβαδιά. Καλός. Άσος. Λεπτό κλαρίνο. Πολύ καλός. Έχει βγάλεϊ κάτι τραγούδια πολύ ωραία. Έχει βγάλεϊ μια «Ιτιά» πολύ ωραία με ταξιμί. Αν την ακούσεις θα κλαις. Λέει την «Ιτιά» και έπειτα γυρίζει ένα ταξιμί. Πολύ καλός. Εκμεταλλεύτηκε το επάγγελμά του και πήρε περίπου 500 στρέμματα χωράφια από τους χωριάτες που μάθανε κλαρίνο. «Δώσε κάμποσα στρέμματα να σε μάθω κλαρίνο». Ο Καραγιάννης² απ' τη Λειβαδιά ήταν κι αυτός. Γύφτος ήταν αυτός. Καλός ήταν. Πέθανε. Πέθαναν όλοι.

Το Γιαούζο² γνώριζα, πολύ φίλος μου, καλός. Καλό κλαρίνο. Ο Γιαούζος ήταν ο πιο άσος, χέρια καλά, μεγάλα. Τσιγγάνος ήταν αλλά καλός. Πέθανε κι αυτός.

Ο Γιώργος ο Ανεστόπουλος,² φίλος μου κι αυτός. Ζει, πέρυσι τον είδα στο καφενείο στην Αθήνα. Ήταν στην Αμερική, ήρθε. Καλό κλαρίνο κι ο Ανεστόπουλος. Καλός. Έχει βγάλεϊ πολλούς δίσκους. Πήγε στην Αμερική και γύρισε μισός άνθρωπος. «Άστα μωρέ Χρίστο, λέει, έχασα τη ζωή μου. Μέφαγε το ξενύχτι. Από το βράδυ μέχρι το πρωί σέτρωγε η κάπνα. Μέσα σε 500 καρέκλες, μέσα στο υπόγειο, να αναπνέεις απ' τα τσιγάρα βρώμα και δυσοδία». Ήρθε μισός, μισοάρρωστος ήταν.

Ερώτηση: *Τους πατριώτες μας, το Μαλιάρα, το Λαβίδα;*
Πώς. Ο Βάιος ο Μαλιάρας² είναι απ' τη Λάρισα. Καλός

5. Πρόκειται για την περιφημη Α.Ε.Π.Ι. γνωστή και σήμερα.

Στην αυλή του σπιτιού του στην Καρδίτσα, τον Ιούλιο του 1985

άνθρωπος, αλλά χοντρό κλαρίνο. Έτρωγε κι έπινε πολύ, ένα τόνο. Τον βρήκα μια φορά στην Αθήνα. «Πάμε να φάμε Βάιο». «Πάμε». Πάμε σ' ένα ψητοπωλείο. Βρίσκει κοκορέτσι. Πάει και κόβει τόσο κοκορέτσι. Μισή σουβλά. «Βρε, θα το φας;». «Θα το φάω», λέει. Και τόφαγε. Πού τόβαλε; Καλός στα ντόπια τραγούδια. Ο Θανάσης ο Λαβίδας,² απ' τα Τρίκαλα. Πέθανε στην ψάθα. Δεν είχε μυαλό. Τάφαγε στο πιάμα. Έφευγε απ' τη δουλειά. Μεθούσε. Δουλειά καλή είχε, αλλά δεν είχε βάσεις, βάσιμος δεν ήταν. Άμα τον έλεγες πάμε στο γάμο, σε παρατούσε στη μέση κι έφευγε. Ήρθε μια φορά στο χωριό μας και παράτησε μια παρέα κι έφυγε τη νύχτα, θα τον σκότωναν. Καλό κλαρίνο, αλλά δεν ήταν αντοχής. Ήταν μισό κλαρίνο, πώς να σου πω. Φύσα δεν είχε. Καλός ήταν αλλά πνοές δεν είχε. Ήταν λίγος. Πλεμόνι δεν είχε. Όπως ο Τσιτσιφιάς.

Ερώτηση: Από μουτζουξήδες ποιους γνωρίζεις;

Δεν είχαμε σχέσεις. Μόνο τον Τσιτσάνη γνώρισα, που ήταν πατριώτης μας. Μόλις πήγαινα εκεί στο μπαρ που ήτανε, «Καλώς τον πατριώτη», κέρασμα και τα λοιπά. Ήταν πολύ καλός άνθρωπος. Ο Τσιτσάνης ήταν άγιος άνθρωπος. Έγραψε πολλά και καλά τραγούδια, πολύ μελετημένος. Τον Παπαϊωάννου γνώριζα. Πούλαγα καρύδια και πήγαινα και στη μάνα του και έδινα. Ερχόνταν κι αυτός. Γνωριστήκαμαν έπειτα. Καλό παιδί! Ήξερε μουτζούκι καλό. Έμεινε στις Τζιτζικιές.

Ερώτηση: Άλλους μουσικούς; Το Μήτσο Σέμη;⁶

Ναι, τον γνώριζα. Καλό βιολί. Τον γνώρισα όταν έπαιζε στο Μουσείο.

6. Μήτσο Σέμης ή Σαλονικιός: Λαϊκός βιολιστής και συνθέτης απ' τους πιο γνωστούς την εποχή του μεσοπολέμου. Έχει πεθάνει.

Ερώτηση: Από τραγουδιστές ποιους θυμάσαι;

Ο Μήτσος Αραπάκης⁷ ήταν στα παλιά ωραίος. Ο Μήτσος τραγούδι, βιολί ο Ναύτης,⁷ ο μπάρμπα-Γιάννης ο Λειβαδίτης⁷ με το τσιμπαλο, αυτή η τριανδρία ήταν η πρώτη. Μόλις καθόνταν στο καφενείο, ερχόνταν με μπιλιέτο ένας υπάλληλος και τους παράγγελλε. Το βράδυ έχουμε τραπέζι. Πολλά λεπτά. Τότες προπολεμικά πολλά λεπτά. Όλοι στην ψάθα πέθαναν. Τ' Αραπάκη, είχε ένα σπίτι, πέθανε η γυναίκα του. Έπειτα πούλησε το σπίτι, τάφαγε τα λεπτά του όλα. Έπαιζαν και χαρτί κιάλας. Κι ο μπάρμπα-Γιάννης στην ψάθα πέθανε. Δεν υπήρχε άλλο τέτοιο τσιμπαλο. «Ποῦναι ο μπάρμπα-Γιάννης;». Δεν έπαιρναν άλλο τσιμπαλο. Καλός. Τον έχω πάρει σε δυο δουλειές εγώ. «Εδώ θα παίξουμε βλάχικα» του λέω. «Γαίξε συ απ' όπου θες, μου λέει, κι εγώ θα σε πιάσω». Τεχνίτης καλός. Σ' έπαιρνε η χαρά. Ο Μήτσος ο Αραπάκης πέθανε χρόνια τώρα. Κοντά απ' αυτόν πέθανε κι ο μπάρμπα-Γιάννης. Είχε μια μισότριβη που τον τριγυρνούσε. Όλο με μισότριβες γύριζε.

Ερώτηση: Ο Ναύτης ζει, το ξέρεις;

Ζει ο Ναύτης; Τώρα το ακούω. Πήγα στο καφενείο, δεν τον είδα καθόλου.

Ερώτηση: Άλλους ποιους θυμάσαι;

Πολλοί καλοί τραγουδιστές ήταν τότε. Ο Ρούκουνας⁸ τραγουδούσε καλά, πολύ καλά. Ο Μήτσος Αραπάκης που σου είπα. Πολύ καλό λαρύγγι. Πολύ γλυκός. Όταν τραγουδούσε, τον κοιτούσαν όλοι στο στόμα. Ο Νάκος,⁸ πατριώτης μας απ' το Βουνέσι. Ήταν αστυφύλακας κι έγινε ηθοποιός και τραγουδιστής. Καλός κι αυτός. Καλό λαρύγγι, με τρέμολο. Όταν έβγαλε τον πρώτο του δίσκο και τον άκουσε ο Αραπάκης, είπε: «Μπράβο παιδί μου, πολύ καλός». Πάντως ο Αραπάκης ήταν ο καλύτερος απ' όλους. Διαφορά με τους άλλους, όπως η Βέμπο με τις άλλες τραγουδίστριες. Κι η Βέμπο μεγάλη τραγουδίστρια. Μεγάλη διαφορά με τις άλλες. Πολύ μεγάλη τραγουδίστρια. Όταν άκουγες να λέει το «Μουσολίνα» συγκινούσαν.

Ερώτηση: Μπάρμπα-Χρίστου είσαι ευχαριστημένος απ' τη ζωή σου, σαν οργανοπαίχτης;

Πολύ ευχαριστημένος είμαι, διότι έζησα την οικογένειά μου πλούσια. Παντρεύτηκα το 1927. Η γυναίκα μου από το Γαρδικί. Έκανα τέσσερα παιδιά. Πολλά λεφτά έβγαλα. Κούραση ήταν πολλή. Αλλά δεν είχαμε ούτε μπρίζα να βάζουμε στα όργανα, ούτε ακουστικά νάχω, μηχανήματα.

7. Ο Μήτσος Αραπάκης ήταν διάσημος τραγουδιστής δημοτικών τραγουδιών. Δικαιολαγημένος ο θαυμασμός του Χρίστου Μπαϊνάκα. Ο Βαγγέλης Ανδριάς ή Ναύτης είναι βιολιστής. Ζει σήμερα υπέργηρος. Χαρακτηριστικό είναι το ότι γύρισε δίσκους στην Αμερική πριν το 1925 μαζί με την Μαρίκα Παπαγκίκα. Ο Γιάννης Λειβαδίτης ήταν πολύ γνωστός οργανοπαίχτης τσιμπαλου (είδους σαντουριού).

8. Κώστας Ρούκουνας: Πολύ γνωστός τραγουδιστής δημοτικών και ρεμπέτικων τραγουδιών. Πέθανε το Μάρτιο του 1984. Γιώργος Νάκος: Τραγουδιστής δημοτικών τραγουδιών απ' το Μορφοβούνι (Βουνέσι) Καρδίτσας. Πέθανε κι αυτός πριν μερικά χρόνια.

Τώρα τούτοι εδώ παίρνουν τα λεφτά ξεκούραστα. Πέρασα καλά.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΠΑΝΙΑΚΑ

Ο Χρίστος Μπανιάκας, παρ' όλο που δεν ήταν ποτέ «φίρμα», γύρισε αρκετούς δίσκους γραμμοφώνου προπολεμικά, δυσεύρετους σήμερα. Παραθέτουμε τα στοιχεία αυτών που μπορούσαμε να συγκεντρώσουμε. Είναι παραδοσιακά δημοτικά τραγούδια, όλα οργανικά, με κύριο όργανο το κλαρίνο που παίζει ο ίδιος. Η μεγαλύτερή του επιτυχία ήταν το «παιδιά βλαχόπουλα».

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΣΚΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΕΡΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ	ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ
ΟΔΕΟΝ	1858 ΓΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΛΗΟΥΡΓΙΑ	1934
ΟΔΕΟΝ	1858 ΝΑΟΥΜΗΣ ΠΛΑΙ ΣΤΗ ΦΛΩΡΙΝΑ	1934
PARLOFON	21816 ΕΣΕΙΣ ΠΑΙΔΙΑ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΑ	1934
PARLOFON	21816 ΒΛΑΧΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΤΙΚΟ	1934
COLUMBIA	6401 ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΣΑ ΜΙΚΡΟΥΛΑ ΜΟΥ	1937
COLUMBIA	6401 ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΜΑΝΤΙΛΙ	1937
PARLOFON	21963 ΒΡΥΣΗ ΜΟΥ ΜΑΛΑΜΑΤΕΝΙΑ	1937
PARLOFON	21963 ΕΚΕΙ ΠΙΑΝΤΡΕΥΟΥΝ ΜΙΑ ΞΑΝΘΗ	1937
COLUMBIA	6514 ΛΑΦΙΝΑ ΚΑΤΣΕ ΦΡΟΝΙΜΑ	1938
COLUMBIA	6514 ΤΟΥ ΛΕΒΕΝΤΗ ΤΟ ΧΟΡΟ	1938

Από μαρτυρία του ίδιου, προκύπτει ότι οι δίσκοι του κυκλοφόρησαν στην Αμερική. Διαπιστώθηκε ότι αυτό είναι σωστό, γιατί το τραγούδι «Δεν μπόρεσα μικρούλα μου» - «Το πράσινο μαντίλι» κυκλοφόρησε στην Αμερική, στην εταιρεία COLUMBIA με αριθμό δίσκου F 7160.

Μεταπολεμικά ο Χ. Μπανιάκας συμμετείχε στην ηχογράφηση τραγουδιών που κυκλοφόρησαν σε δίσκους 45 στροφών. Έχει εντοπισθεί ένας τέτοιος τουλάχιστον δίσκος και πρέπει να υπάρχουν και άλλοι. Έτος κυκλοφορίας γύρω στο 1965.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ : FIDELITY ΑΡΙΘΜΟΣ: ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 7314
ΤΙΤΛΟΣ : 1) ΝΤΑΛΙΑΝΑ Τσάμικο Θεσσαλίας
 2) ΓΙΟΥΡΓΙΑ Θεσσαλιώτικο

Και στα δύο τραγούδια παίζει κλαρίνο ο Χ. Μπανιάκας και λαγούτο ο Κ. Ακριβός. Τραγουδά ο Χρ. Ζυγοβίνας.

ΤΟ ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ ΣΤΟΥΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΔΕΣ

ο φλάμπουρο ήταν η ζωγραφισμένη εικόνα του Αγίου Γεωργίου, πάνω σε μουσαμά, διαστάσεων περίπου 0,60-100μ. Ο καβαλάρης, ο τροπαιοφόρος που σκοτώνει το δράκοντα.

Ο Αη Γιώργης είναι ο οδηγός και άγρυπνος προστάτης του γάμου. Και αυτός εμποδίζει τα κακά πνεύματα να δημιουργήσουν ζητήματα σε βάρος της τελετής του γάμου. Ενώ από την άλλη πλευρά του φλάμπουρου ήταν ζωγραφισμένη η εικόνα του αχώριστου φίλου και συντρόφου του Αη Δημήτρη. Παντού μαζί στις δύσκολες περιστάσεις και τώρα πάλι μαζί στο γάμο, για να προστατέψουν το γαμπρό και τη νύφη από κάθε εμπόδιο.

Ο Αη Γιώργης ο μεγαλομάρτυρας, είναι ο πλέον επίσημος άγιος στο Ελληνικό εορτολόγιο και ο πλέον δημοφιλής. Προέρχεται από γονείς χριστιανούς επιφανείς και εύπορους της Καππαδοκίας και γεννήθηκε στη Λύδα της Παλαιστίνης το 275 μ.Χ. Κατατάχθηκε στο ρωμαϊκό στρατό και χάρη στα πνευματικά και σωματικά προσόντα του έγινε σύντομα αξιωματούχος.

Κατά τους φοβερούς διωγμούς των χριστιανών, με διάταγμα του Διοκλητιανού, έπειτα από επίμονη εισήγηση του αιμοσταγή Καίσαρα Γαλέριου, ο Αη Γιώργης διατάχθηκε να συλλάβει και βασανίσει τους πιστούς του Χριστού που αυτός όχι μόνο αρνήθηκε, αλλά και γενναioφρονα ομολόγησε τη βαθιά πίστη του στο Χριστό. Συνελήφθηκε αμέσως και βασανίστηκε απάνθρωπα, αφού προσδέθηκε σε πάσσαλο, όπου δέρονταν ανηλέητα και έπειτα σε συρόμενο τροχό με πλήρη κακοποίηση, τελικά αποκεφαλίσθηκε στα 303 ή 304.

Το άγιο λειψανό του μεταφέρθηκε από ευσεβείς χριστιανούς στη Λύδα όπου και τάφηκε. Αργότερα ο Μ. Κωνσταντίνος έκτισε στον Τάφο του ναό στη μνήμη του.

Ο Αη Γιώργης Καβαλάρης πάνοπλος και γενναίος αντιπροσώπευε τον πρόμαχο της πίστεως. Και αρκετές παραδόσεις και θρύλοι συνδέθηκαν μαζί, όπως θα αναπτύξουμε παρακάτω.

Εκόσμησε σημαίες κρατών, της Ευρώπης και προπαντός της Αγγλίας και Τσαρικής Ρωσίας, πολεμικές σημαίες, παράσημα, νομίσματα, οι δε πολεμικές σημαίες του Βυζαντίου έφεραν τον Αη Γιώργη καβαλάρη. Γι' αυτό και το φλάμπουρο έγινε από τα Βυζαντινά φλάμπουρα, καθώς και σημαίες των Στρατιωτικών μονάδων της Ελληνικής πατρίδας.

Ο Αη Δημήτρης, γεννήθηκε κι αυτός από γονείς ευγενείς στη Θεσ/κη το 280 και έλαβε αξιώματα πολιτικά και στρατιωτικά. Για την βαθιά πίστη του στο Χριστό συνελήφθηκε κατά τους φοβερούς διωγμούς του δήμιου Γαλέριου και μαρτύρησε το 304 μ.Χ. Οι χριστιανοί της Θεσ/κης από σεβασμό προς το σεμνό και γενναίο μάρτυρα της χριστιανικής πίστεως έκτισαν στη μνήμη του μικρή εκκλησία στα 324 μ.Χ.

Επειδή λοιπόν οι δύο μεγάλοι μάρτυρες θυσιάσθηκαν για την πίστη τους στο Χριστό την ίδια περίοδο και σχεδόν της